

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

10.Gf.40.075/2023/5.

A felperes:

felperes

cím2

A felperes képviselője:

Nagy Norbert Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nagy Norbert ügyvéd)

cím1

Az alperes:

alperes

cím4

Az alperes képviselője:

Dr. Tamás Olivér Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Tamás Olivér Viktor ügyvéd)

cím3

A per tárgya:

társasági határozat felülvizsgálata

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

17.G.41.287/2022/11.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 90.000 (Kilencvenezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletével hatályon kívül helyezte az alperes keresettel támadott, ülés tartása nélküli döntéshozatal során hozott, 3.988.210 forint veszteség fedezésére elrendelt pótbefizetés teljesítését előíró határozatát (2022. május 23. napján kelt szavazás eredményének megállapítását tartalmazó irat 1. oldal utolsó bekezdés 1. a), b), c), d) alpontjai és 2. oldal első bekezdés 2. pont), továbbá kötelezte az alperest a felperesnek 15 napon belül 188.400 forint perköltség megfizetésére.

[2] A határozat indokolásában tényként állapította meg, hogy a felperes 1.470.000 forint összegű törzsbetétnek megfelelő, 49 % mértékű szavazati jogot biztosító részesedéssel

tagja az alperesi társaságnak, míg másik tagja 51 % mértékű szavazati jogot biztosító részesedéssel egyéb fél. Az alperes társasági szerződésének 8. pontja feljogosítja a taggyűlést, hogy a veszteségek fedezésére a tagok számára pótbefizetést írjon elő, amelynek legmagasabb összegét 5.000.000 forintban, teljesítésének módját pedig pénzbeli hozzájárulásként határozza meg, amely a tagokat törzsbetétek arányában terheli. Az alperes ülés tartása nélkül 2022. május 23-án meghozott határozatával a 2021. évi egyszerűsített éves beszámoló szerinti 3.988.210 forint veszteség fedezésére pótbefizetés teljesítését rendelte el oly módon, hogy a felperes 1.954.223 forint, míg egyéb fél 2.033.987 forint megfizetésére köteles 30 napon belül. A határozattervezet indokolása szerint a döntést az tette szükségessé, hogy a 2021. évi veszteség a társaság saját tőkéjének a csökkenését eredményezné, amelynek megőrzése indokolt a társaság jövőbeni gazdasági tevékenysége és várható költségei, kiadásai miatt is.

[3] Az elsőfokú bíróság a felperes perindítási jogosultságát a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:35. §-a alapján fennállónak, a keresetindítási határidőt pedig a Ptk. 3:36. §-a szerint megtartottnak találta. Erre tekintettel a határozat jogszabálysértő voltát, ebben a körben is azt vizsgálta, hogy az alperes 2021. évi vesztesége a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint olyannak minősül-e, amelynek fedezésére pótbefizetés keretében a taggyűlés kötelezheti a tagokat.

[4] A Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.288/2021/5. számú ítéletében kifejtett jogi érvek mentén abból indult ki, hogy a társasági szerződésben foglalt, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő felhatalmazás esetén a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény (a továbbiakban: 1988. évi Gt.) 168. § (1) bekezdése, a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: 1997. évi Gt.) 132. § (1) bekezdése, valamint a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: 2006. évi Gt.) 120. § (1) bekezdése lényegében a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdésében foglaltakkal azonos tartalommal egyaránt lehetőséget biztosított arra, hogy a korlátozott felelősségű társaság taggyűlése a veszteségek fedezésére a tagok számára pótbefizetési kötelezettséget írjon elő. Ugyanakkor a Ptk.-val egyezően a fenti jogszabályok egyike sem határozta meg azt, hogy e rendelkezések alkalmazása körében mi tekinthető a pótbefizetésre való kötelezés alapjául szolgáló veszteségnek. Az elsőfokú bíróság ebben a körben nem tartotta helytállónak az alperesnek azt az értelmezését, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv. tv.) 37. § (2) bekezdésére és 40. § (4) bekezdésére figyelemmel a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdése alkalmazása körében a veszteség alatt a megelőző üzleti év negatív adózott eredményét kell érteni. A Számv. tv. ugyanis nem a Ptk.-ban szabályozott pótbefizetés vonatkozásában adja meg a veszteség fogalmát, hanem az eredménytartalék csökkenéseként kimutatandó negatív adózott eredmény elnevezésére használja a veszteség kifejezést, amelyből a perbeli jogvitára nem lehet következtetést levonni.

[5] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdése alkalmazása körében a pótbefizetés jogintézményének a céljából, rendeltetéséből és sajátos jogi természetéből kellett kiindulni, amelynek során a bíróság nem a támadott határozat okszerűségét, célszerűségét, gazdasági indokoltságát vizsgálta, hanem a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdésében szabályozott törvényi tényállási elem, a „veszteségek fedezése” helyes értelmének meghatározásához vette figyelembe a jogintézmény célját és jogi természetét.

[6] A pótbefizetés jogintézményének célja egyértelműen az, hogy a társaság üzletszerű gazdasági tevékenységének a folytatását veszélyeztető, tőkevesztést eredményező veszteséges működése esetén lehetőséget biztosítson arra, hogy a társaság továbbműködésének finanszírozásához szükséges hiányzó tőkét a tagok átmenetileg a társaság rendelkezésére bocsássák anélkül, hogy a pótbefizetesként teljesített vagyoni hozzájárulásuk növelné a tagok vagyoni hozzájárulását. A pótbefizetés kivételes jellegéből következik, hogy taggyűlési határozattal történő elrendelésére csak akkor kerülhet sor, ha a társaság vagyona a veszteségeire nem nyújt fedezetet, ha az a saját tőkevesztés folytán olyan mértékben csökken, amely veszélyezteti a társaság fizetőképességét, üzletszerű gazdasági tevékenységek folytatását, továbbműködését. Erre figyelemmel a társaság saját tőkéjének a fizetéseképtelenséget eredményező vagy a fizetéseképtelenség közvetlen veszélyével fenyegető csökkenését okozó veszteség minősül olyannak, amelynek fedezésére a taggyűlés a tagokat pótbefizetés teljesítésére kötelezheti. Ezt az értelmezést támasztja alá a Ptk. 3:88. § (2) bekezdése is, amely a tag részére kifizetés vagy más vagyoni szolgáltatás teljesítését a társaság tárgyevi adózott eredménye, illetve szabad eredménytartaléka terhére teszi lehetővé, amelyből arra lehet következtetni, hogy mindaddig, amíg a társaság rendelkezik olyan szabad eredménytartalékkal, amelynek terhére a tagok részére kifizetés teljesíthető lenne, nem állnak fenn a jogszabályi feltételei annak, hogy a tárgyevi negatív adózott eredmény fedezésére a taggyűlés pótbefizetés teljesítését írja elő.

[7] Az elsőfokú bíróság az alperes taggyűlési határozattal jóváhagyott 2021. évi egyszerűsített éves beszámolójának a mérlegéből egyértelműen megállapíthatónak látta, hogy a 3.988.210 forint összegű tárgyevi negatív adózott eredmény ellenére az alperes 140.217.000 forint saját tőkével, ezen belül 129.907.000 forint szabad eredménytartalékkal rendelkezett, amelyből arra a következtetésre jutott, hogy a 2021. évi vesztesége nem eredményezte a saját tőke olyan mértékű csökkenését, amely az alperes fizetőképességét közvetlenül veszélyeztette volna, vagy fizetéseképtelenségét idézte volna elő. Az eredménytartalék nagyságrendjére figyelemmel a fenti összegű veszteség a társaság működésében semmilyen zavart, fizetéseképtelenség veszélyével fenyegető helyzetet nem idézett elő. Ebből következően nem álltak fenn azok a körülmények, amelyek alapul szolgálhattak volna a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdése alapján arra, hogy a taggyűlés a veszteség fedezésére a tagok számára pótbefizetési kötelezettséget írjon elő, amire figyelemmel a támadott taggyűlési határozatot jogszabálysértőnek találta és azt hatályon kívül helyezte.

[8] Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a keresetet elutasítását, valamint a felperes marasztalását az első- és a másodfokú perköltségben. A jogorvoslati kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást iratellenesen állapította meg és abból téves, okszerűtlen következtetésekre jutott, valamint az irányadó jogszabályokat és a veszteség fogalmát helytelenül értelmezte.

[9] Érvelése szerint a perbeli jogvita elbírálása szempontjából annak volt jelentősége, hogy az alperes a 2021. gazdasági évet veszteséggel zárta és a társasági szerződés

lehetővé tette a taggyűlés számára a pótbefizetés elrendelését, így az erről szóló taggyűlési határozat nem jogszabálysértő.

[10] A korábban hatályban volt Gt.-ékhez fűzött magyarázatok az elsőfokú bíróság indokaitól eltérően nem azt mondják ki, hogy a pótbefizetés kivételes jogintézmény, hanem azt, hogy az ideiglenes pénzforrás biztosításának eszköze. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes az alperes létesítő okiratában a pótbefizetés lehetőségét, egyben kötelezettségét magára vállalta, vagyis a perbeli esetben egy a felperes által a társaság alapításakor önként vállalt kötelezettségről volt szó. Ehhez képest az elsőfokú bíróság – a felperes érvelésével egyezően – összemosta a pótbefizetés lehetséges [Ptk. 3:99/A. §] és kötelező [Ptk. 3:189. § (2) bekezdés] módját és azok feltételeit. A Ptk. 3:99/A. §-a arról rendelkezik, amikor – mint a perbeli esetben – a társasági szerződésben a tagok feljogosítják a taggyűlést, hogy a veszteségek fedezésére pótbefizetési kötelezettséget írjon elő részükre. A felperes elismerte, hogy az alperesnél a 2021. gazdasági év veszteséges volt, ennek alapján volt a társaságnak olyan vesztesége, amelynek fedezésére jogszerűen pótbefizetést rendelhetett el. A társaság tagjai mérlegelhetik, hogy a veszteséget milyen forrásból fedezik, vagyis azt az eredménytartalékba helyezik, ekként a társaság saját vagyonából kívánják fedezni vagy külső forrásból pótbefizetés útján. Ennek eldöntése a taggyűlésre tartozó olyan gazdasági-célszerűségi kérdés, amely a jelen perben nem vizsgálható. A fentiekhez képest a Ptk. 3:189. § (2) bekezdése arról szól, amikor a társaságnál olyan tőkehiányos állapot merült fel, amelynek folytán kötelező a pótbefizetés elrendelése vagy egyéb törvényi lehetőség választása. Az elsőfokú ítéletben hivatkozott tőkevesztést okozó veszteség nyilvánvalóan a Ptk. 3:189. §-ának körébe tartozik, míg a Ptk. 3:99/A. §-a alapján lehetőség van pótbefizetés előírására akkor is, ha nem áll fenn annak kötelező elrendelését szükségessé tevő szélsőséges gazdasági helyzet.

[11] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság jogsértő értelmezéssel a veszteség fogalmát egy gazdasági év helyett a társaság teljes élettartamára terjesztette ki, amely szerint mindaddig nem lehetne veszteségről szó, ameddig a társaság bármilyen mértékben is több eszközzel rendelkezik, mint a jegyzett tőkéje. Az elsőfokú bíróság tévesen a jegyzett tőke és a saját tőke egymáshoz fűződő viszonyát vizsgálta, az ítéletben levezetett megközelítés azonban a társaságot ért veszteség fogalmát gyakorlatilag a tagokat ért veszteséggel kívánja azonossá tenni, amely nem feleltethető meg egymásnak. Az elsőfokú bíróság értelmezéséből kiindulva egy társaság mindaddig nem lehetne veszteséges, ameddig fel nem éli a korábbi években megtermelt nyereségét, amely okfejtés egyben azt is jelentené, hogy az adott évben felmerült veszteségét a társaság köteles lenne akár a befektetett eszközeinek értékesítése útján is fedezni. Az ilyen értelmezés mellett gyakorlatilag nem kerülhetne sor jogszerűen pótbefizetés elrendelésére, mivel a veszteség fedezésére mindig lenne más lehetőség is. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a példával alátámasztott érvelését, hogy fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet úgy is kialakulhat, ha egyébként a saját tőke összege jelentősen meghaladja a jegyzett tőke összegét. Álláspontja szerint annak van jelentősége, hogy a pótbefizetés a társaság tőkevesztésének a pótlására szolgáló jogintézmény, a Ptk. valóban nem határozza meg a veszteség fogalmát, de az sem szerepel a jogszabályban és az ahhoz fűzött magyarázatokban, hogy a pótbefizetés célja az elsőfokú ítéletben kifejtettek szerint a saját tőke és a jegyzett tőke közötti egyensúly fenntartása lenne. A Számv. tv. 37. § (2) bekezdése és 40. § (2) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy veszteség alatt a negatív adózott eredményt kell érteni, amely törvény alkalmazási körét az elsőfokú bíróság

jogszabálysértően és indokolatlanul leszűkítette. Nincs olyan közzétett eseti döntés és kúriai határozat, amely az elsőfokú bírósághoz hasonlóan elválasztotta volna a Számv. tv. veszteség fogalmát a Ptk.-ban használt veszteség-fogalomtól.

[12] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság olyan követelményt szabott meg a pótbefizetés elrendelésének feltételéül, amelyet a Ptk. 3:99/A. §-a nem tartalmaz, mert a jogszabály a gazdasági tevékenység, illetve a társaság fizetőképességének veszélyeztetettségét és a meghatározott mértékű tőkeveszteséget sem határozza meg a pótbefizetés elrendelésének feltételeként. Az elsőfokú ítéletben felhívott ítélőtáblai döntés a jogszabály szövegével ellentétesen a kötelező pótbefizetés feltételeit tekintette irányadónak az önkéntesen vállalt pótbefizetési lehetőségre, amellyel a Ptk. 3:99/A. §-ának alkalmazási lehetőségét téves jogértelmezéssel szűkítette le. A Ptk. 3:88. § (2) bekezdése a jegyzett tőke védelmét írja elő, az elsőfokú bíróság által tulajdonított jelentéstartalommal nem bír, nincs összefüggésben a Ptk. 3:99/A. §-ával.

[13] A másodfokú tárgyaláson a jogi érvelését kiegészítette azzal, hogy a Ptk. 3:99/A. §-a lehetőséget biztosít arra, hogy a tagok a pótbefizetési kötelezettségüknek nem pénzbeli hozzájárulás formájában is eleget tegyenek, amely jogszabályi rendelkezésnek nem lenne értelme, ha kizárólag fizetéseképtelenség esetén lehetne társasági határozattal pótbefizetést elrendelni. A fizetéseképtelenség veszélye szubjektív kategória, nem lehet általánosítani, ennek megítélése adott esetben szakkérdésnek minősülhet, amelyről az elsőfokú bíróságnak tájékoztatni kellett volna a feleket.

[14] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és az alperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Ptk. 3:99/A. §-ának helyes, a kialakult ítélkezési gyakorlattal is összhangban álló értelmezésével a jogszabályoknak megfelelő ítéletet hozott. Az alperes fellebbezésében levezetett szűkítő jogértelmezés ellentétes a pótbefizetés funkciójával és céljával, amelynek körében a társaság pénzügyi és gazdasági helyzetét összetettebb módon kell vizsgálni, mert pótbefizetés alapvetően a társaság veszteséges gazdálkodása esetén rendelhető el. Azzal a felperesi érveléssel összefüggésben, amely szerint a Ptk. 3:99/A. §-a előfeltételeként nem határozza meg a társaság meghatározott mértékű tőkeveszteségét kiemelte, hogy a fenti jogszabályhelyet módosító törvényjavaslatához írt indokolás szerint a pótbefizetés arra szolgáló eszköz, hogy a társaság fizetőképességének megrendülése esetén a tagok a tőkepótlásról gondoskodni tudjanak. Az alperes érvelésével ellentétben – ahogy azt a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.220/2022/8-II. számú ítéletének [46] pontjában kifejtette – pótbefizetésre akkor kerülhet sor, ha a társaság üzletszerű gazdasági tevékenységét veszélyeztető veszteség kiküszöbölésére más úton nincs lehetőség és ugyanerre a következtetésre jutott a Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.219/2022/9-II. számú ítélet [44] pontjában is, amely határozatban azt is kiemelte, hogy a pótbefizetés nem irányulhat tőkeemelésre, miközben az alperes nem a felszámolást kívánta a perbeli határozattal elkerülni, hanem olyan veszteséget kívánt fedezni, amelyet a rendelkezésre álló saját tőkéből lehetősége lett volna finanszírozni és a fellebbezési érvelésében figyelmen kívül hagyja, hogy a veszteségért a társaság saját vagyonával felel, amely korlátot jelent a tagok számára.

[15] A felperes álláspontja szerint a fenti ítéltáblai határozatokban és az elsőfokú ítéletben kifejtett értelmezés megfelel a jogalkotó céljának is, mert éppen arra tekintettel bővítették ki a Ptk. rendelkezéseit, hogy a gazdasági társaságok ne kerüljenek közvetlen veszélybe abban az esetben, ha a fizetőképességük megrendülne, hanem a tagok saját vagyonukat a társaság rendelkezésére tudják bocsátani, ezzel is biztosítva a társaság fennmaradását. A Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdésében használt veszteség kifejezés arra utal, hogy nem egy gazdasági év tekintetében kell a veszteséget vizsgálni, hanem azt a gazdasági társaság teljes fennállása alatt összességében kell értékelni. A Fővárosi Ítéltábla a fent megjelölt határozataiban szintén arra a következtetésre jutott, hogy a pótbefizetés előírását lehetővé tevő veszteség megítélése során nem csak az előző adóévre vonatkozó éves beszámoló szerinti negatív adózott eredmény veendő figyelembe, hanem a cég vagyoni helyzete, likviditása, fizetőképessége, a pótbefizetés célja, rendeltetése és annak kivételes jellege. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság által levezetett értelmezést támasztja alá az 59/2007. számvetési kérdés is, amely szerint a jegyzett tőkénél kisebb saját tőkét eredményező veszteség fedezetére lehet pótbefizetést teljesíteni, a várhatóan bekövetkező veszteségekre nem.

[16] A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 376. § (1) bekezdés a) pontja szerint tárgyaláson bírálta el, amelyeknek során teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között és a fellebbezést az alábbiak szerint alaptalannak találta.

[17] Az elsőfokú bíróság a per elbírálása szempontjából releváns tényállást az okiratokkal igazolt és a felek által egyébként kétségbe nem vont tények alapján helyesen állapította meg. Az alperes a fellebbezésében nem adta elő, hogy milyen okból tartja a megállapított tényállást iratellenesnek, de az alapul szolgáló releváns tények körében a peres felek között nem is volt vita, ahogy azt az elsőfokú bíróság is helytállóan emelte ki, a kereset elbírálásához jogkérdésben kellett állást foglalni. Erre tekintettel a tényállás módosítására és kiegészítésére [Pp. 369. § (3) bekezdés a) pont] nem volt lehetőség és nem is volt szükség. Az alperes fellebbezésében valójában az alapul szolgáló jogszabály [Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdés] elsőfokú bíróság által levezetett értelmezését támadta és azt kívánta elérni, hogy a Fővárosi Ítéltábla a megállapított tényekből e jogszabály eltérő értelmezése útján más jogi következtetéseket vonjon le.

[18] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdésének helyes értelmezésével és alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy az alperes pótbefizetést elrendelő határozata jogszabálysértő. A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével és annak az ítéltábla jelen tanácsa által ugyanezen peres felek között szintén pótbefizetés elrendeléséről hozott határozat kapcsán kifejtett 10.Gf.40.288/2021/5. számú jogerős ítéletből idézett indokaival, amelyeket a fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőkkel egészít ki.

[19] Ahogy azt az elsőfokú bíróság is helyesen emelte ki a perben elsősorban abban a jogkérdésben kellett állást foglalni, hogy a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdésének alkalmazási körében mi minősül a pótbefizetés társasági határozattal való elrendelésére okot adó, annak alapjául szolgáló veszteségnek. Az alperes alaptalanul érvelt azzal a fellebbezésében, hogy a veszteség fogalmának meghatározásánál a Számv. tv. rendelkezéseit [37. § (2) bekezdés, 40. § (4) bekezdés] kell irányadónak tekinteni, mert ezzel szemben a Ptk. 1:2. § (1) és (2) bekezdései a törvény szabályainak értelmezésére vonatkozó általános tételként mondja ki, hogy e törvény rendelkezéseit egyrészt Magyarország alkotmányos rendjével összhangban kell értelmezni, másrészt, hogy a polgári jogviszonyokra vonatkozó szabályokat e törvénnyel összhangban kell értelmezni. A bírói jogértelmezés kereteit meghatározó fenti alapelv – ahogy az a változatlan jogi szabályozás miatt továbbra is irányadó BH1988. 498. és 2001. 184. számon közzétett eseti döntésekből kitűnik – egyrészt azt biztosítja, hogy a Ptk. valamely rendelkezésének alkalmazása ne vezethessen a törvény rendeltetésével, céljával ellentétes eredményre; másrészt hogy a polgári jogviszonyokra külön jogszabályokban meghatározott normák értelmezése és alkalmazása ne kerülhessen szembe a Ptk. céljával. A Kúria a BH2000. 24. számon közzétett eseti döntésben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 1. §-a kapcsán, de a változatlan jogi szabályozás miatt jelen perre is irányadón ugyan nem a Számv. tv., de az adójogszabályok kapcsán azt mondta ki, hogy az adójogszabályokat a Ptk.-val összhangban a törvény rendelkezéseire figyelemmel kell értelmezni, amelyeknek a Ptk. az értelmezés során nem biztosít prioritást.

[20] A fenti értelmezési alapelvekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a Ptk. – ezen belül is a pótbefizetés – célja szerinti értelmezéssel foglalt állást abban a kérdésben, hogy mi tekinthető pótbefizetésre kötelezésre alapul szolgáló veszteségnek. A fellebbezési érveléssel ellentétben ezzel nem lépte át, illetve nem sértette meg azt a Ptk. 3:35. §-ában felállított korlátot, hogy a jelen perben csak a támadott határozat jogsértő volta vizsgálható, amelyhez abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a perbeli határozat meghozatalakor a pótbefizetés elrendelésének a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei fennálltak-e. Az elsőfokú bíróság a fenti jogszabályi rendelkezésnek a jogintézmény célja és rendeltetése alapján való értelmezésével nem a támadott határozat gazdasági és célszerűségi szempontok szerinti felülvizsgálatát végezte, hanem csupán jogalkalmazói jogértelmezés útján foglalt állást a határozat jogszabálysértő jellegéről.

[21] Az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg a pótbefizetés célját, amely abban áll, hogy a társaság üzletszerű gazdasági tevékenységének folytatását veszélyeztető, tőkevesztést eredményező veszteséges működése esetén lehetőséget biztosítson arra, hogy a társaság továbbműködésének finanszírozásához szükséges hiányzó tőkét a tagok a társaság rendelkezésére bocsássák anélkül, hogy az növelné a tagok vagyoni hozzájárulását. Ez az értelmezés jelenik meg a korábbi, azonban a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdésével lényegében azonos jogi szabályozás miatt továbbra is irányadó jogszabályi rendelkezésekhez [1988. évi Gt. 168. § (1) bekezdés; 1997. évi Gt. 132. § (1) bekezdés] fűzött magyarázatokban (A társasági törvény magyarázata, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Budapest, 1993; Társasági törvény, Cégtörvény, HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Budapest, 1997.) A fenti értelmezés következik továbbá a Ptk. 3:99/A. §-át beiktató, a korábban csupán a korlátozott felelősségű társaságoknál szabályozott pótbefizetést általános társasági jogi jogintézményként szabályozó

2021. évi XCV. törvény 11. §-ához fűzött indokolásból, amelyet az értelmezés során az Alaptörvény 28. cikke alapján — amely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik, a jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni, valamint a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak – szintén figyelembe kellett venni. A Ptk. fenti módosítására irányuló javaslat indokolása szerint a módosítást az az igény indokolta, hogy a korlátolt felelősségű társaság esetén már alapvetőnek tekinthető jogintézményt, a pótbefizetést a gazdasági társaságok működésének stabilitását, a fizetőképességük hatékonyabb biztosítását szolgáló eszközként a Ptk. általános társasági jogi jogintézményként szabályozza. Az indokolásból kitűnően ezzel a jogalkotó célja az volt, hogy hatékony és gyors eszközt biztosítson valamennyi társaság tagjainak arra, hogy a fizetőképesség megrendülése esetén tőkepótlásról tudjanak gondoskodni.

[22] A pótbefizetés mindezekből következően a fellebbezési érveléstől eltérően nem csupán a társaság tőkeveszteségének pótlására szolgáló jogintézmény, hanem olyan speciális vagyoni szolgáltatás, amelynek a korábbi jogi szabályozáshoz fűzött magyarázatokban megfogalmazott és – a jelen perben alkalmazandó Ptk. 3:99/A. §-át beiktató törvényjavaslathoz fűzött indokolásból kitűnően – a jogalkotó által meghatározott célja, hogy a társaság tőkeveszteségét a fizetőképesség megrendülése esetén pótolja.

[23] Annak megítélésénél, hogy a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdése alkalmazása körében mi tekinthető a tagok pótbefizetésre kötelezésére alapul szolgáló veszteségnek a pótbefizetés fentiekben kifejtett célján kívül jelentősége volt annak kivételes jellegének. A fellebbezési érveléssel ellentétben a pótbefizetés a Ptk. szabályaiból levezethetően kivételes jogintézménynek minősül, mert azon főszabály alóli egyik kivételt jelenti, amely szerint a tagoktól elkülönült jogalanyisággal és vagyonnal rendelkező társaság a kötelezettségeiért saját maga a saját vagyonával köteles helytállni, a működésével, üzletszerű gazdasági tevékenysége folytatásával összefüggésben felmerülő kiadások, költségek fedezetéül is főszabályként a társaság vagyona szolgál. Ez a vagyon korlátolt felelősségű társaság esetében a tagok által törzsbetétként rendelkezésre bocsátott vagyonból, vagyis a társaság törzstőkéjéből [Ptk. 3:161. § (1) és (4) bekezdései], valamint a tagok által a társaságnak véglegesen átadott szabadon felhasználható forrásokból (tőketartalék), továbbá a társaság üzletszerű gazdasági tevékenységének folytatása során képződő, az üzleti évek adózott eredményéből felhalmozott, a tagok részére ki nem fizetett nyereségből (eredménytartalék, adózott eredmény) tevődik össze. A tag társasággal szembeni kötelezettsége főszabályként a vissza nem térítendő vagyoni hozzájárulás teljesítésére, korlátolt felelősségű társaság esetén a törzsbetét szolgáltatására terjed ki [Ptk. 3:9. § (1) bekezdés, 3:159. §], azonban a társaság kötelezettségeiért a tag – a Ptk. eltérő rendelkezésének hiányában – nem köteles helytállni és nem köteles arra, hogy a saját vagyonából biztosítsa a társaság tartozásainak fedezetét, vagyis a törzsbetét szolgáltatását meghaladóan további vagyoni hozzájárulás teljesítésére főszabályként csak kivételesen, a törvényben meghatározott esetben kötelezhető. Ilyen kivételes, a tagnak a törzsbetétet meghaladó további vagyoni hozzájárulás kötelezésére alapul szolgáló rendelkezést fogalmaz meg a Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdése.

[24] Mindezekre figyelemmel és tekintettel kellett azt értelmezni, hogy mi minősülhet pótbefizetés elrendelésére alapot adó veszteségének, amelynek körében a Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az nem azonosítható, illetve nem szűkíthető le a Számv. tv. szerinti veszteségre, vagyis az adott üzleti év számviteli beszámolójában kimutatott negatív eredményre. Nem állna ugyanis összhangban sem a pótbefizetés céljával, sem pedig a kivételességét megalapozó fent ismertetett jogszabályi rendelkezésekkel, ha a társaság legfőbb szerve pusztán a megelőző évre vonatkozó beszámolóban kimutatott negatív eredmény alapján – amelynek egyebekben a gazdálkodás eredményességétől független számtalan oka lehet – pótbefizetést rendelhetne el, mert ez azt jelentené, hogy a tagok a társaság vagyoni helyzetétől, a társasági vagyontól függetlenül lennének kötelesek a társaság üzletszerű gazdasági tevékenységét, működését a saját vagyonukból finanszírozni, amelynek esetleges elmulasztásához fűződő súlyos jogkövetkezményeket [Ptk. 3:99/A. § (4) bekezdés, 3:98. § (2) bekezdés] is viselniük kellene.

[25] A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy pótbefizetés elrendelésére – a társasági szerződés felhatalmazása esetén is – csak akkor kerülhet sor, ha a társaság vagyona (saját tőkéje) a veszteségeire nem nyújt fedezetet, ha a saját tőkéje olyan mértékben csökken, amely veszélyezteti a társaság fizetőképességét, üzletszerű gazdasági tevékenysége folytatását, továbbműködését valamint, hogy a pótbefizetés szempontjából nem a számviteli beszámolóban kimutatott negatív adózott eredményt, hanem a társaság vagyonát (saját tőke) – amelynek a törzstőke mellett egyebek között része az eredménytartalék is – kell figyelembe venni és ennek a vagyonnak a fizetőképesség megrendülését okozó vagy annak veszélyével fenyegető csökkenése adhat alapot a pótbefizetésre. Ez egyben azt is jelenti, hogy pótbefizetésre kötelezésre csak akkor kerülhet sor, ha a társaság működőképességét, fizetőképességét veszélyeztető veszteség másként nem küszöbölhető ki. Ez az értelmezés áll összhangban a Ptk. 3:99/A. §-át beiktató törvényjavaslatához fűzött és fentebb idézett indokolással, valamint a Ptk. fenti rendelkezéséhez fűzött magyarázatban kifejtettekkel, amely szerint a törvény logikája alapján akkor kerülhet sor pótbefizetés elrendelésére, ha már számviteli eszközökkel kimutatható másképp fedezetlenül fennmaradó veszteségei vannak a társaságnak, vagy ha ilyenekre alaposan számítani kell [Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez; Kisfaludy András, LN: Gárdos Péter Vékás Lajos (szerk.)]. A fenti értelmezést támasztja továbbá alá a társaság saját tulajdonában álló üzletrészeire eső pótbefizetés értelmezése körében kifejtett magyarázat, amely szerint a pótbefizetés veszteségrendezési célja kizárni látszik azt, hogy magára a társaságra is terhelhessenek fizetési kötelezettséget, hiszen ha lennének a társaságnak megfelelő forrásai, akkor a veszteségeket nem kellene pótbefizetésekkel fedezni, amelyből szintén az az értelmezés következik, hogy a társasági vagyon, a társaság forrásainak a fentiek szerint értelmezett csökkenése, nem pedig a mérlegben kimutatott negatív eredmény szolgálhat pótbefizetés alapjául.

[26] Ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a perbeli esetben a fenti feltételek nem álltak fenn, mert az előző évekből felhalmozott és eredménytartalékba helyezett 129.907.000 forint mellett – amelynek terhére a Számv. tv. 37. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a veszteség elszámolható – nyilvánvalóan nem lehet szó az alperes fizetőképességének megrendüléséről és az a feltétel sem áll fenn, hogy a 2021. évi

beszámolóban kimutatott 3.988.210 forint veszteség máshogy nem fedezhető, az alperes működésének stabilitása, fizetőképessége kizárólag pótbefizetés útján biztosítható. Mindennek megállapításához az alperes érvelésével ellentétben nem volt szükség szakértő alkalmazására, mert a fenti adatok az alperes mérlegéből megállapíthatóak voltak, annak elbírálása pedig, hogy a mérlegből kiolvasható vagyoni viszonyok mellett elrendelhető-e a pótbefizetés, jogkérdésben való állásfoglalást igényelt, ezért az elsőfokú bíróságnak a Pp. 317. § (1) bekezdés a) pontja szerinti tájékoztatási kötelezettsége nem volt.

[27] A fellebbezésben kifejtettekkel ellentétben a Ptk. 3:88. § (2) bekezdése figyelembe vehető volt a 3:99/A. § (1) bekezdésének értelmezése körében. A Fővárosi Ítéltábla azonban e jogszabályi rendelkezésnek olyan szempontból tulajdonított jelentőséget, hogy amennyiben az alperes érvelése szerint a szabad eredménytartaléknak a pótbefizetés elrendelése szempontjából nem lenne jelentősége, csak a negatív adózott eredménynek, úgy felhalmozott szabad eredménytartalék esetén – mint a perbeli esetben – előállhatna az a helyzet, hogy a tagot az adott évi veszteség megtérítésére pótbefizetéssel kötelezik, miközben a korábbi évek felhalmozott eredményéből javára osztalék kifizetésére kerülhetne sor, amely nemcsak ellentétes a társasági működésének alapvető elveivel, de az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezés körében feltételezett gazdaságos célnak is ellentmond.

[28] A Ptk. 3:99/A. § (2) bekezdésének abból a rendelkezéséből, amely szerint a pótbefizetés nem pénzbeli szolgáltatás útján is teljesíthető nem vonható le a veszteség fogalmára nézve az alperes által levezetett eltérő értelmezés. A fenti jogszabályi rendelkezés indoka, hogy pótbefizetésre okot adó veszteség alapjául nem csak a pénzeszközökben megmutatkozó, hanem bármely olyan dologi, tárgyi veszteség (a tevékenység végzéséhez szükséges eszközök, berendezések, ingatlan megsemmisülése, megrongálódása, az azokban esett veszteség) szolgálhat, amely a társaság alapvető működését érinti, feltéve, hogy azok más úton, mint pótbefizetés elrendelésével nem pótolhatók. Elsődlegesen ezért teszi lehetővé a törvény, hogy a pótbefizetés nem csak pénzzel, hanem – a pénzbeli vagyoni hozzájárulással szemben támasztott követelményeknek megfelelő [Ptk. 3:10. § (2) bekezdés, Ptk. 3:99. § (1) bekezdés] – nem pénzbeli szolgáltatás útján is teljesíthető. A Ptk. 3:99/A. § (2) bekezdésének alperes által hivatkozott rendelkezése tehát csupán annak lehetőségét teremti meg, hogy ha a veszteség jellege azt teszi indokolttá, akkor a tag a működés helyreállítása érdekében pótbefizetesként átruházható és forgalomképes vagyontárgyat is szolgáltatathat. Mindez azonban a pótbefizetés célja, rendeltetése és a veszteség fogalmának eltérő értelmezésére nem teremt alapot, pénztől eltérő más vagyontárggyal teljesítendő pótbefizetésre kötelezésre is csak a társaság üzletszerű működését megrendítő más úton nem fedezhető veszteség esetén van lehetőség.

[29] Az alperes alaptalanul érvelt azzal, hogy az elsőfokú bíróság veszteség körében kifejtett értelmezése összemosza a pótbefizetés Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdésében és a Ptk. 3:189. § (1) és (2) bekezdéseiben foglalt feltételeit. A Ptk. fenti két rendelkezése közötti különbség abban áll, hogy amíg a Ptk. 3:99/A. §-ának (1) bekezdése arra ad lehetőséget a tagok számára, hogy a létesítő okiratban közös elhatározással rendelkezzenek arról, hogy a legfőbb szerv határozata alapján az eredetileg vállalt vagyoni hozzájárulásaikon felüli vagyoni hozzájárulás teljesítésével biztosítják a társaság működőképességét és teljesítőképességét, addig a Ptk. 3:189. §-a hitelezővédelmi céllal az ügyvezető felelősségi

körébe telepítve határozza meg azokat az eseteket, amikor az ügyvezetőnek a szükséges intézkedések megtétele céljából a taggyűlést össze kell hívni, a tagoknak pedig – a létesítő okirat felhatalmazása nélkül is – intézkedéseket kell hozniuk a tartós tőkevesztés megszüntetése érdekében, amelyek egyike a pótbefizetés előírása. A Ptk. 3:189. § (1) bekezdése azokat az eseteket határozza meg (a társaság saját tőkéjének veszteség folytán a törzstőke felére csökkenése; a törzstőke törvényben meghatározott minimuma alá való csökkenése; a társaságot fenyegető fizetéseképtelenség; fizetéseinek megszüntetése, illetve ha a társaság vagyona a tartozását nem fedezi), amelyek a hitelezők védelme érdekében okot adnak a taggyűlés összehívására és a (2) bekezdésben meghatározott intézkedések megtételére (pótbefizetés előírása; a törzstőke mértékét elérő saját tőke más módon való biztosítása; a törzstőke leszállítása; végső soron pedig a társaság átalakulásának, egyesülésének, szétválásának vagy jogutód nélküli megszüntetésének elhatározása). A létesítő okirat felhatalmazása alapján a taggyűlés által elrendelt [Ptk. 3:99/A. § (1) bekezdés], valamint a legfőbb szerv által kötelezően megteendő intézkedések egyikeként nevesített pótbefizetés [Ptk. 3:189. § (1)-(2) bekezdései] alapjául egyaránt a társaság működése stabilitásának, illetve fizetőképességének megrendülése, vagyis a veszteség szolgál. A kettő közötti alapvető különbség elsődlegesen nem a veszteség mértékében ragadható meg, a veszteség mértéke alapján éles határvonal a két fajta pótbefizetés között nem húzható és nem vonható le a fenti jogszabályi rendelkezések egybevetéséből olyan, a felperes okfejtéséből következő értelmezés, hogy a taggyűlés erre irányuló felhatalmazás esetén a Ptk. 3:189. § (1) bekezdésében nem nevesített, az ott megfogalmazott tőkevesztést el nem érő mértékű bármilyen veszteség fedezésére pótbefizetést rendelhető el. Ha a negatív könyv szerinti eredmény – ahogy a felperes azt értelmezi – önmagában alapot szolgáltatna a pótbefizetésre kötelezésre, akkor előállhatna az a társasági jog szabályaival alapvetően ellentétes helyzet, hogy a társaság éveken keresztül folyamatosan a tagok támogatására szorulna, a gazdálkodásának, működésének költségeit a tagok finanszíroznák annak ellenére is, hogy a társasági vagyonból a veszteség finanszírozható.

[30] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét indokainak fenti kiegészítésével a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[31] Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 364. § alapján alkalmazott Pp. 83. § (1) bekezdése szerint nem igényelhetette másodfokú perköltsége megtérítését és köteles a felperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, amelyet a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján 3 óra (a fellebbezési ellenkérelem elkészítésére 2 óra, a tárgyaláson való jelenlétre 1 óra) alapul vételével határozott meg, mert ennél több időráfordítás elszámolását a fellebbezési ellenkérelem tartalma – amelynek terjedelmét túlnyomó többségében jogerős határozatokból vett idézetek tették ki – nem indokolta.

Budapest, 2023. december 5.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Matosek Edina s.k.

előadó bíró

Dr. Kolozs Balázs s.k.

bíró